

SPLATNOST ODSUPNÉHO A PROMLČENÍ NÁROKU ANEB DLUHY VYMÁHEJTE VČAS

Mzda zaměstnance byla podle jeho mzdového výměru splatná po vykonání práce, a to v kalendářním měsíci následujícím po měsíci, ve kterém vznikl zaměstnanci nárok na mzdu nebo některou její složku s tím, že termín výplaty mzdy byl stanoven na 12. den v měsíci. Zaměstnancův pracovní poměr skončil dne 30. prosince 2010 a vzniklo mu právo na odstupné, které zaměstnavatel nevyplatil. Zaměstnanec proto podal proti zaměstnavateli dne 14. ledna 2014 žalobu na vyplacení odstupného včetně úroků z prodlení. Žalovaný zaměstnavatel na svou obranu namítl, že došlo k promlčení uplatněného nároku, neboť ten byl splatný dne 12. ledna 2011, takže právo mohlo být vykonáno poprvé dne 13. ledna 2011 a tříletá promlčecí lhůta uplynula dne 13. ledna 2014.

BYLA ČI NEBYLA ŽALOBA VČASNÁ?

Soud prvního stupně žalobě vyhověl, když dospěl k závěru, že nárok na odstupné není promlčen, neboť tříletá promlčecí lhůta k jeho uplatnění by uplynula až dne 31. ledna 2014. Odvolací soud jeho výrok změnil tak, že žalobu zamítl. Dospěl k závěru, že v daném případě nastala splatnost odstupného v den určený u žalovaného zaměstnavatele k výplatě mzdy po skončení pracovního poměru ke dni 30. prosince 2010, tj. dne 12. ledna 2011, že tedy dnem 13. ledna 2011 počala běžet tříletá promlčecí lhůta k uplatnění nároku na odstupné a že žaloba byla podána až po jejím uplynutí. Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání. Namítl především, že je nutné rozlišovat mezi splatností mzdy a termínem výplaty mzdy, že termín splatnosti odstupného připadá na poslední den v kalendářním měsíci následujícím po měsíci, ve kterém žalobci vzniklo právo na odstupné (tedy 31. ledna 2011). Nejvyšší soud ČR však dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné a zamítl jej svým rozsudkem spis. zn. 21 Cdo 4027/2015, ze dne 28. 7. 2015.

KDY SE VYPLÁČÍ ODSUPNÉ

Odstupné vyplácí zaměstnavatel po skončení pracovního poměru v nejbližším výplatním termínu určeném u zaměstnavatele pro výplatu mzdy, pokud se se zaměstnancem nedohodne na výplatě odstupného v den skončení pracovního poměru nebo na pozdějším termínu výplaty. Mzda je splatná po vykonání práce, a to nejpozději v kalendářním měsíci následujícím po měsíci, ve kterém vzniklo zaměstnanci právo na mzdu nebo některou její složku. V rámci tohoto období musí být sjednán, stanoven nebo určen pravidelný termín výplaty mzdy nebo platu. Při skončení pracovního poměru zaměstnavatel vyplatí zaměstnanci na jeho žádost mzdu za měsíční období, na kterou mu vzniklo právo, v den skončení pracovního poměru; jestliže to neumožňuje technika výpočtu mezd, vyplatí mu mzdu nejpozději v nejbližším pravidelném termínu výplaty mzdy následujícím po dni skončení pracovního poměru. Uvedené platí obdobně pro splatnost a výplatu náhrady mzdy, nedohodnou-li se zaměstnavatel se zaměstnancem jinak.

Odstupné poskytované zaměstnavatelem představuje jednorázový peněžitý příspěvek, který má zaměstnanci pomoci překlenout, často složitou, sociální situaci, v níž se ocitl proto, že bez své viny (z důvodů na straně zaměstnavatele) ztratil dosavadní práci. Promlčecí doba k vykonání práva zaměstnance na odstupné je tříletá a běží ode dne, kdy právo mohlo být vykonáno poprvé. V soudní praxi nejsou žádné pochybnosti o tom, že právo na odstupné mohlo být zaměstnancem vykonáno poprvé v den následující poté, co se odstupné stalo splatným.

Splatnost odstupného nelze odvozovat od splatnosti mzdy upravené v § 141 odst. 1 zákoníku práce, neboť odstupné není mzdou ani její složkou, nýbrž – jak bylo uvedeno výše –, jednorázovým peněžitým příspěvkem k překlenutí nepříznivé sociální situace zaměstnance v souvislosti se ztrátou zaměstnání. Zaměstnavatel je povinen uspokojit zaměstnancovo právo na odstupné, jestliže se nedohodl se zaměstnancem na výplatě odstupného v den skončení pracovního poměru nebo na pozdějším termínu výplaty odstupného, v nejbližším výplatním termínu určeném u zaměstnavatele pro výplatu mzdy. Při úvaze, který den se pokládá za takový „nejbližší výplatní termín“, je třeba přihlídnout k tomu, že výplata odstupného se odvíjí od určení období, v němž je podle § 141 odst. 1 zákoníku práce splatná mzda, na niž má zaměstnanec právo za práci, kterou pro zaměstnavatele vykonal (pravidelný termín výplaty se určuje v rámci období splatnosti mzdy), a že tímto obdobím, nepožádal-li zaměstnanec o výplatu mzdy v den skončení pracovního poměru, popřípadě neumožňuje-li výplatu mzdy v den skončení pracovního poměru technika výpočtu mezd u zaměstnavatele, se řídí splatnost mzdy zaměstnance také při skončení pracovního poměru. Vzhledem k tomu, že výplata odstupného, jak vyplývá z účelu § 67 odst. 4 zákoníku práce, nepředchází výplatě mzdy, na niž má zaměstnanec právo za naposledy vykonanou práci, popřípadě příslušnou náhradu mzdy (a ani se za výplatou této mzdy neopožďuje), rozumí se nejbližším výplatním termínem určeným u zaměstnavatele pro výplatu mzdy po skončení pracovního poměru pravidelný termín výplaty mzdy určený v mezích období, v němž nastala splatnost mzdy, na niž má zaměstnanec právo za naposledy před skončením pracovního poměru pro zaměstnavatele vykonanou práci, popřípadě splatnost příslušné náhrady mzdy. Z uvedeného vyplývá, že odstupné je splatné (nedohodl-li se se zaměstnavatelem na výplatě odstupného v den skončení pracovního poměru nebo na pozdějším termínu výplaty odstupného) po skončení pracovního poměru v pravidelném termínu výplaty mzdy.

KONEČNÉ POSOUZENÍ PŘÍPADU A VČASNOSTI ŽALOBY NEJVYŠŠÍM SOUDEM

V daném případě pracovní poměr účastníků skončil dnem 30. prosince 2010 a splatnost mzdy žalobce za měsíc prosinec 2010 nastala v lednu 2011, v němž byl pravidelný termín výplaty určen na 12. ledna. Byl-li tedy žalovaný povinen vyplatit žalobci požadované odstupné dne 12. ledna 2011, kdy se toto odstupné stalo splatným, tříletá promlčecí doba k vykonání práva na odstupné, která začala běžet dne 13. ledna 2011, uplynula dne 13. ledna 2014 (pondělí). Podal-li žalobce u soudu žalobu dne 14. ledna 2014 (úterý), dospěl odvolací soud ke správnému závěru, že žalobce vykonal právo na požadované odstupné až po uplynutí promlčecí doby.

POUČENÍ Z PŘÍPADU

Obecný význam rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR spis. zn. 21 Cdo 4027/2015, ze dne 28. 7. 2015, lze shrnout tak, že splatnost odstupného se odvíjí ode dne dohodnutého mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem a není-li takové dohody, odstupné je splatné po skončení pracovního poměru v pravidelném termínu výplaty mzdy.

Další poučení z případu potvrzuje zásadu, že právo náleží bdělým. Bývalý zaměstnanec tedy nejenže nezískal odstupné a úroky z prodlení, zbytečně platil soudní poplatky a svého advokáta, ale ještě mu byla uložena povinnost nahradit bývalému zaměstnavateli jeho soudní výlohy, a to na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně 25 990 Kč, na náhradě nákladů odvolacího řízení 23 532,60 Kč a na náhradě nákladů dovolacího řízení 17 932 Kč. To, že nedbal ochrany svých práv včas, ho tedy přišlo pěkně draho.

NESPEKULUJTE, ŽE NA DLUHU VYDĚLÁTE

Motivy zaměstnance, proč se domáhal vyplacení dlužného odstupného s takovým časovým odstupem od vzniku práva na něj, nejsou z rozsudku Nejvyššího soudu ČR spis. zn. 21 Cdo 4027/2015, ze dne 28. 7. 2015, zřejmé. Zaměstnanec moc dobře věděl, že má právo na odstupné. Zaměstnavatele totiž vyzval, aby mu jej vyplatil, a to do 15. ledna 2011, ale k jeho vymáhání pak nepřistoupil. Patrně peníze nutně nepotřeboval a říkal si, že je má velmi dobře úročené (úroková sazba v jeho případě činila 7,75 % ročně, takový úrok by na spořicí účet jistě nikde nedostal).

Daného případu se ještě nový občanský zákoník netýkal, ale varováním před spekulováním se ziskem úroků z prodlení budí též § 1805 odst. 2 občanského zákoníku, který říká, že věřitel, jenž bez rozumného důvodu otálí s uplatněním práva na zaplacení dluhu (tedy jeho vymáháním) tak, že úroky činí tolik co jistina, pozbývá právo požadovat další úroky. (Zákonné úroky z prodlení s ohledem na svou výši za promlčecí lhůtu takto narůst nemohou, nicméně na smluvně ujednané úroky by v některých případech nové pravidlo dopadnout mohlo.) Avšak ode dne, kdy věřitel uplatnil právo u soudu, mu další úroky náležejí.

PŘEMÝŠLEJTE A POČÍTEJTE SAMI

Žaloba byla podána 14. ledna 2014, přitom stačilo, aby byla podána o pouhý jeden den dříve – 13. ledna – a případ by dopadl jinak, úspěchem žalujícího zaměstnance. Je možné, že občan svého advokáta navštívil poprvé až 14. ledna, tedy pozdě, a hned tento den byla podána žaloba. Pokud se ovšem jeho právník domníval, že odstupné mělo či mohlo být vyplaceno až 31. ledna 2011, a nárok tak byl promlčen až 1. února 2014, přičemž jeho názor byl nesprávný, mohl podat žalobu klidně 15. či 16. ledna atp. To, že byla podána právě 14., při veškeré účtě k právnímu zástupci vzbuzuje pochybnosti. Pokud totiž bývalý zaměstnanec navštívil advokátní kancelář dříve, sice na poslední chvíli, avšak ještě včas, aspoň 13., šel by neúspěch na vrub jeho právníka, protože stačilo podat ještě v pondělí 13. ledna 2014 tzv. blanketní žalobu (stručnou, jednoduchou, předběžnou, třeba na jednu jedinou stránku, kdy by stačila pouze identifikace žalobce a žalovaného, uvedení předmětu sporu, vyčíslení žalované částky a požadovaného výroku soudu přisuzující peníze žalobci), která by byla následně doplněna.

Svých práv se domáhejte včas, raději nespekulujte (hrozí insolvence dlužníka) a vymáhejte dluhy co nejdříve po jejich splatnosti. Pomoc právníka vyhledejte také co nejdříve. Žalobu na výplatu dlužného odstupného je třeba podat nejpozději do 3 let ode dne, kdy mělo být vyplaceno, a to v nejbližším obvyklém (pravidelném) termínu pro výplatu mzdy následujícím po skončení pracovního poměru.

Richard W. Fetter

SOUTĚŽ

Povinnost k dani z příjmů fyzických osob se řídí zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění platném pro předmětný rok. Poplatník je povinen v daňovém přiznání sám vyčíslit daň a uvést předepsané údaje, jakož i další okolnosti rozhodné pro vyměření daně. Daňové přiznání lze účinně podat jen na tiskopise vydaném Ministerstvem financí nebo na počítačových sestavách, které mají údaje, obsah i uspořádání údajů zcela totožné s tiskopisem vydaným ministerstvem. Přiznání k dani z příjmů fyzických osob se podává podle § 136 odst. 1 daňového řádu nejpozději do tří měsíců po uplynutí zdaňovacího období. Základní lhůta pro podání daňového přiznání za zdaňovací období 2016 je:

- a) do 31. března 2017,
- b) do 3. dubna 2017 nebo
- c) do 30. dubna 2017?

Správné odpovědi čekáme na elektronické adrese nar.pojisteni@cssz.cz do 13. dubna 2017. Březnová odpověď na soutěžní otázku se ukrývala pod písmenem a), pro rok 2017 činí nezabavitelná částka dlužníka 6 154,67 Kč. Dárek od redakce dostává paní Božena Piherová z Horažďovic.

KNIHOVNIČKA

● ÚČETNICTVÍ SPOLEČENSTVÍ VLASTNÍKŮ JEDNOTEK V PRAXI

Ing. Bc. Martin Durec

Vydala GRADA Publishing, a. s., 192 stran, 229 Kč

Jste statutárním orgánem SVJ, zabýváte se účetnictvím SVJ nebo se jen zajímáte o problematiku bytového spoluvlastnictví? Pak právě vám bude tato kniha neocenitelnou pomůckou. Na začátku vás seznámí s relevantními právními předpisy a dále v ní najdete praktické účetní a daňové postupy, které z těchto předpisů vycházejí. Dozvíte se, jak účtovat běžné provozní účetní případy, i to, jaké daňové dopady mají nejen na samotné společenství vlastníků, ale i na jeho členy – vlastníky. Publikace vám pomůže při sestavování účetních závěrek, vyplňování daňových přiznání i při zpracování vyúčtování jak záloh na správu domu, tak i záloh na služby. Autor vychází ze své dlouholeté praxe v oblasti účetní a daňové problematiky správy bytového fondu, ale i ze seminářů, které na toto téma jako lektor vede.

